

nike. Kot prvi je organiziral dispanzer za ženske v zdravstvenih postajah Šmarje in Rogaška Slatina. Potrdil in razširil je delovanje posvetovalnice za otroke v zdravstvenem okolišu Šmarje ter v celotni občini.

»Do kod segajo moje pristojnosti splošnega zdravnika, kaj lahko naredim sam in kdaj moram poslati bolnika naprej?« sem kot mladi nadebudnež, ki je iz Zagreba prišel na slovensko podeželje iskat svojo zdravniško identiteto, vprašal dr. Majhna. »Ni omejitve!« je odgovoril. »Edina omejitev je vaše znanje, pripravljenost in pogum, da kaj naredite za pacienta. V bolnišnico pošiljajte samo takrat, ko ste tukaj izčrpali vse svoje strokovne in tehnične možnosti.« Bil sem impresioniran s strokovno ravni splošnih zdravnikov v ZD v tistem času. Ali je za mladega zdravnika, ki hrepeni po pravih praktičnih izkušnjah, kaj lepšega od tega, da mu njegov šef in mentor zaupa in mu omogoči »leteti«. Dr. Majhen nas je vse spodbujal, da pišemo, objavljamo, predavamo.

Takrat sem prvič podvomil o tem, da si lahko dober samo, če si na kliniki ali v večjem centru. Takrat sem prvič dojel, da je zdravniški poklic zares poslanstvo in da je treba iti tja, kjer te potrebujejo, kjer se te veselijo in tja, kjer ti zaupajo. Dr. Majhen mi je kot moj prvi učitelj ta spoznanja omogočil.

Bil je žlahten človek. Stene njegove hiše v Šmarju krasijo prečudovita olja iz Caravaggiove delavnice, ki jih je podedoval od svojega dedka dr. Rakeža. Od njega je podedoval tudi intelekt, svetovljanski duh in »karizmo« vodje. Od svojega očeta je podedoval pogum in pokončnost. Rad se je družil s kolegi iz cele bivše skupne države. Kot širok intelektualac je znal ovrednotiti vse primerjalne prednosti, ki nam jih je ponujala bivša država, znal je prepoznati tisto posebnost v človeku ne glede na to, od kod izhaja. Za njega so šteli samo argumenti strokovnosti, moralnosti in poguma. Rad je imel ljudi brez dlake na jeziku, ker je bil tudi sam takšen. Ni imel posebnega konjička. Ker s soprogo Ljudmilo nista imela otrok, je bila njegov konjiček dobra knjiga, pisanje in razmišljanje o medicini, o splošni, danes družinski medicini. Bil je »mislec«, kakor ga je lepo okarakteriziral prof. dr. Igor Švab. Rad je potoval in zahajal na svoj vikend v Svetem Pelegrinu v hrvaški Istri.

Leta 1959 se je strokovno izpopolnjeval v Centralnem higienem zavodu Ljubljana za delo v dispanzerju za ženske, otroke in šolsko mladino. Čeprav je sam »oral ledino« na tem področju, se je dobro zavedal, da je prišel čas, ko bo to delo moral opravljati za to usposobljen specialist. »Kolega Franič«, je rekel, »tukaj na Kozjanskem smo zelo šibki na področju varstva žensk. Kazalniki umrljivosti dojenčkov, prenatalnega varstva in rakastih bolezni ženskih rodil so zelo slabi. Želim si, da bi vi specializirali ginekologijo in porodništvo in sodobno organizirali varstvo žensk na tem področju.«

Zahrbtna bolezen je prišla na hitro. Po operaciji sem ga spomladi leta 1988 obiskal na njegovem domu v Šmarju. Pogovarjala sva se tako kot vedno, odkrito, moško, brez lažne sentimentalnosti, čeprav je bil zelo slaboten. »Kako ste zadovoljni v Zagrebu,« me je vprašal. »Nisem ravno najbolj,« sem mu odgovoril. »Pridite nazaj, vaša specializacija iz ginekologije vas še vedno čaka, vendar ne več za dolgo, ker se moj čas izteka.«

Umrli je vročega julijskega dne, leta 1988. Njegovo delo direktorja je prevzel dr. Janko Čakš, ki je še danes direktor. Ki ni pozabil na željo dr. Majhna o podelitvi prve specializacije iz ginekologije na tem področju. Po enem letu sem se zahvalil za specializacijo iz infektologije v Zagrebu in se vrnil nazaj v Šmarje, da izpolnim poslanstvo in željo svojega prvega učitelja.

Tole je memento človeku, ki si je tudi v »svinčenih časih« upal reči bobu bob, memento človeku, ki je imel korajžo postaviti se po robu marsikateri neumnosti, ne glede na to, od katerega in od kjer prihaja, memento človeku, ki je še z nekaterimi postavil temelje sodobnemu razvoju družinske medicine v Sloveniji. Zato bo delo in lik prim. mag. Jožka Majhna za vedno ostalo zapisano v zgodovini primarne medicine v Sloveniji.

In memoriam

FRANCU ŠIRKU, DR. MED., SPEC. MED. DELA, PROMETA IN ŠPORTA

17. 11. 1938–7. 1. 2003

Ivan But

Ker te ni več!

Odšel si! Nazaj te več ne bo. Odšel si mirno, tiho, nepričakovano, spokojno. Kdo bi si lahko ali upal pomisliti, slutiti ali pričakovati, da nas boš tako presenetil. Pa vendar si nas, čeprav si bil še poln življenja, načrtov, poln elana. Kdo bi pričakoval, da te jutri ne bo več v ambulantu. Kaj vse bi še rad postoril, pa ti ni bilo dano.

Bližala se je pomlad. Tvoj najlepši letni čas, ki si ga imel najrajši. Nisi je mogel dočakati. Kruta usoda te je iztrgala iz naših vrst, pa tudi pomladi sami. Pa tako rad si imel prebujanje narave, dišečega cvetja, zelene trave in ptičjega petja. Živel si z naravo in z vsem, kar ti je dajala. Takšen si se rodil in tudi njej ostal zvest. Ona ti je dajala moč, iz nje si črpal vso energijo, ki si jo vlagal v svoje delo. Vedno si bil ukažljen, nemiren, dokler nisi prišel stvari do konca.

Septembra 1938 si se rodil v družini Franca in Terezije ŠIRKO kot prvorojeni otrok. Rodil si se v Mozirju, v kraju, ki stoji na samem začetku zgornje Savinjske doline. Že kot otrok si vzljubljal ta kraj, te ljudi, te gore, ki jo obdajajo z vseh strani – te vode, ki se zlivajo v reko Savinjo, v kateri si se naučil tudi plavati.

Osnovno šolo si opravil v samem kraju pod budnim očesom tvojega strica – ravnatelja osnovne šole, gospoda Franca VAJDA. Že kot osnovnošolski otrok si kazal nagnjenja do razkrivanja resnic narave. Vse te je zanimalo – vedno si se spraševal, zakaj se to in ono okrog tebe dogaja. Šel si se mladega samoraslega raziskovalca in verjetno te je ta pot vodila na medicinsko fakulteto, kjer si imel veliko možnosti o raziskovanju vsega, zlasti pa človeškega telesa. Zato si se po opravljeni maturi na celjski gimnaziji tudi vpisal v prvi letnik medicine (leta 1957) in potem ti je steklo. Zdaj si našel samega sebe in postal si neznansko srečen in zadovoljen, da drviš k svojemu prveму cilju – postati zdravnik. In to dober zdravnik, ki je znal bolniku prisluhniti, ga razumeti in ga tudi podučiti in potolažiti. Rad si imel svoje ljudi. Na vsakem koraku si jim bil pripravljen svetovati in pomagati. Tebi ni bilo težko pozimi ali poleti, v snegu ali dežju, podnevi ali ponoči vstati in pomagati tistemu, ki je tvojo pomoč potreboval.

Strokovno si pomagal in sproti učil svoje sodelavce v ambulantu, podpiral razvoj laboratorijskega dela in fizioterapije. Ker Zdravstveni dom Mozirje ni imel specialista za medicino dela, prometa in športa, si se tudi tega študija z velikim navdihom lotil in ga leta 1973 ob rednem delu tudi dokončal.

Zdaj si bil popoln. Dosegel si vse, kar si si želel. Pa ni bilo tako. Tu se je pojavil Rdeči križ, katerega dejavnost si vodil vse do svoje smrti. Poživil si njegovo aktivnost in dosegal lepe uspehe. Kot specialist medicine dela si se izkazal in vso populacijo, ki je potrebovala to vrsto storitev, rešil vseh daljših potovanj in čakanj v Velenju ali Celju. Vedno se ti je šlo za to, da bi medicino čimbolj približal ljudem. Bil si dober samaritan, dober zdravnik – strokovnjak na področju medicine dela – še več, nikoli v življenju se nisi izneveril pomoči potrebnim, kar te je kovalo visoko v nebo. In ljudje so ti zaupali, te radi imeli in spoštovali. Zato niti za nas, tvoje sodelavce, niti za ljudi, ki so se zatekali k tebi, nisi umrl. Vsi te nosimo in te bomo nosili v svojem srcu. Spomin nate, na tvojo dobroto in delo bo ostal večni. Spoštovan si bil v samem zdravstvenem domu in izven njega.

Imel si veliko prijateljev, znancev in drugih dobrih ljudi okoli sebe. Vsi so te spoštovali. Med kolegi – specialisti medicine dela si bil cenjen kot dober strokovnjak. Rad si delal, organiziral delo, sodeloval v številnih sestankih zdravstvenega doma, ki si ga pomagal voditi kot predsednik sveta zavoda.

Nikoli si nisi dal dopovedati: »Franjo, spočij se. Preveč delaš – izkoristi vsaj redni letni dopust.« Vendar tega nisi nikoli storil. Vsako leto si pustil zavodu toliko in toliko neizkoriščenih dni rednega dopusta. Vedno si našel izgovor: »Kdo bo pa to naredil? Če ne bom danes vsega storil, se čez en teden ne bom iz kupa dela videl!«

Poleg zdravniškega dela si si pa včasih le vzel čas za svojega konjička. To so bili: tvoja travica, vrtniček in grmiček ob potoku, v senci katerega si tako počival – prijetno počival po opravljenem delu, ki si ga na tem delu sveta ta dan dokončal. Tu si si nabiral novih moči za naslednji dan. Tu si našel drugič samega sebe in v globokem razmišljanju in miru marsikaj razvozlal. Mogoče tudi kaj, kar si drugi dan potreboval pri delu v zdravniških komisijah. Saj na medicino si mislil tudi, če si na tej tvoji mali »obdelovalni površini« kosil, grabil, kopal ali v Savinji plaval. Pa tudi takrat, ko si s svojo drago in cenjeno ženo Verico pogosto ob vikendih obiskoval savinjske vršace, vse tja od Mozirske planine, Okrešlja, Olševe, Brane do Kamniških planin.

Preden pa si si ta »sprehod« privoščil, si poskrbel za svojo klientelo, tako za tiste, ki si jih obiskoval na domu, kot za one, ki so te obiskovali v ambulantni. Za vse to, kar si dobrega storil komurkoli, se ti danes od srca zahvalujemo in te v velikem številu spremljamo na tvoji zadnji poti.

Solze v očeh ljudi – vsakega od njih, so tudi povedale vse! Izgubili so danes svojega velikega zaščitnika in dobrotnika.

Strokovna srečanja

120. KONGRES NEMŠKEGA ZDRUŽENJA KIRURGOV

120. TAGUNG DER DEUTSCHEN
GESELLSCHAFT FÜR CHIRURGIE

München, 29. aprila do 2. maja 2003

Andrej Pitako

Uvod

Letošnje srečanje, verjetno zadnje v Münchnu, so prireditelji organizirali pod geslom: »Nazaj v prihodnost« (Zürick in die Zukunft), s čimer so vsebini kongresa že vnaprej nakazali osnovne tematske smernice.

Tako je bilo 4000 pričakovanih kirurgov na 255 sejah s 1247 predavanji priča tako vsebinskemu kot tudi organizacijskemu zasuku tega združenja k integraciji osmih, zdaj samostojnih specializiranih kirurških združenj in priča reformaciji specialističnega kirurškega izobraževanja.

Udeležba je bila pod pričakovanji: dasi Združenje (DGC) šteje nad 12.000 članov, je bilo v petih dneh kongresa prisotnih največ 3000 članov. Na tiskovnih konferencah smo novinarje štel na prste ene roke in razstavna površina je bila skržena na dve tretjini tiste pred dvema letoma.

V letu 2004 bo naslednji, 121. kongres v Berlinu. DGC je skupaj s Stanovskim združenjem kirurgov (Berufsverband der Deutschen Chirurgen e. V.) končno uspelo z Langenbeck-Virchow Hausom ponovno pridobiti lastno palačo v Berlinu, v neposredni sosesčini Chariteeja. Kongres bo aprila 2004 vodil prof. dr. Bernhard Ulrich, šef kirurške klinike v Mestnem kliničnem centru Düsseldorf-Gerresheim, ki je obenem tudi prevzel predsedstvo DGC za leto 2003–2004.

Pregled glavnih tem

Transplantacija organov

Temi je bil posvečen ves dan (30. april), vendar v odsotnosti glavnih protagonistov in predstavnikov Nemškega združenja transplantacijske medicine ni imela prave strokovne in politične teže.

Do izraza pa je prišlo kontradiktorno pojmovanje bodoče usmeritve transplantacijske kirurgije:

- pristaši medijsko izpostavljenega prof. dr. Chr. Broelscha želijo znižati število 11.752 pri Eurotransplantu registriranih pacientov na čakalni listi (jetra, ledvice in pankreas) s pomočjo finančne kompenzacije (oprostitev prispevkov za socialno zavarovanje, davčne olajšave itd.), medtem ko
- funkcionarji Nemške fundacije za transplantacijo organov, politika in Cerkev zagovarjajo vedno bolj restriktivne omejitve pri identifikaciji živih darovalcev organov in pri ugotavljanju klinične smrti (možganski ali srčni zastoj) darovalca;
- transplantacijskih centrov (38) je zdaj glede na 50% pad števila transplantacij preveč (Siewert: »Flickenteppich«). Tehnična izurjenost kirurgov v manjših centrih (do 20 presaditev letno) je zato vprašljiva in vzdrževanje multidisciplinarnih ekip potratno;
- v nasprotju s tem motivacija potencialnih darovalcev organov pri zaprtju lokalnih centrov za presaditve (v univerzitetnih klinikah) pada in število nemških organodajalcev je v letu 2002 padlo na raven izpod leta 1990!

V javnosti je postala tema Transplantacije v Nemčiji aktualna tudi v primeru, ki ga je citiral prof. dr. Peter Neuhaus:

Izraelski pacient je ponudil kliniki v Essnu živega darovalca iz Moldavije, a je lokalna etična komisija odklonila presaditev desnega dela jeter. Pacient je bil nato uspešno transplantiran v kirurški kliniki v Jeni (Thüringen), kjer je bil po uspešnem posegu nato lansiran očitek nedovoljenih finančnih transakcij in je zdaj šef klinike prof. dr. Johannes Scheele v zvezi s tem celo začasno suspendiran.

Prof. Neuhaus zato kot pristaš prve, konservativne variante forsira pospešen, lasten klinični razvoj metode bioloških sintez in kultiviranja organov (posebno jeter in pankreasa), ker smatra ksenotransplantacijo iz fizioloških razlogov za funkcionalno neprimerno.

Vodilni in mednarodno ugledni nemški transplantacijski kirurgi, ki so izšli iz šole prof. Pichlmayerja v Hannoveru in so v 90. letih navdušeno razvijali kirurške tehnike presaditev organov, so zdaj obupali. Obupani se ozirajo v ZDA, Španijo in Nizozemsko, kjer družba, Cerkev in država podpirajo reševanje človeških življenj s presaditvami organov in država posameznikom ne omejuje pravic do odločitve o lastnem življenju in ne puščajo paciente umirati na čakalni listi. Tudi t. i. »transplantacijski turizem« se jih bo zdaj izogibal!